YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ
ŞEHİR ve BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

PLANLAMA EĞİTİMİNDE 25 YIL

ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA EĞİTİMİ SEMİNERLERİ

Ocak 2009
Yıldız Teknik Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Alpay Aşkun Salonu

ÜNİVERSİTE YAYIN NO:**YTÜ.MF-SM-2010-830**/ FAKÜLTE YAYIN NO:**MF.ŞBP-2010-002**
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ BASIM-YAYIN MERKEZİ / İSTANBUL-2010

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ
Sayı: **MF.ŞBP-2010.002**

Bütün Hakları Saklıdır. © 2010, Yıldız Teknik Üniversitesi
Bu eserin bir kısmı veya tamamı, Y.T.Ü. Rektörlüğü'nün izni olmadan, hiçbir şekilde çoğaltılamaz, kopya edilemez.

Yıldız Teknik Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Merkez Yerleşim
34349 Beşiktaş, İstanbul
Tel: 0212 383 26 35 Faks: 0212 261 05 49
E-posta: sbpblm@yildiz.edu.tr

Şehir ve Bölge Planlama Eğitimi Seminerleri

Yayına hazırlayanlar Prof.Dr. Hüseyin CENGİZ
Yard.Doç.Dr. Yiğit EVREN
Yard.Doç.Dr. Elif ÖRNEK
Yard.Doç.Dr. Doruk ÖZÜGÜL
Ar.Gör. İrfan Emre Kovankaya

ISBN:978-975-461-465-7

YTÜ Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi Sayı:**YTÜ.MF.SM-2010.830**

Baskı:Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi-İstanbul
Tel: 0 212 383 31 30

Yıldız Teknik Üniversitesi Yönetim Kurulu'nun 08.07.2010 tarih ve 2010/15 sayılı toplantısında alınan karara göre Üniversitemiz Matbaasında 200 (ikiyüz) adet bastırılan, "Şehir ve Bölge Planlama Eğitimi Seminerleri" adlı telif eserin her türlü bilimsel ve etik sorumluluğu yazarlarına aittir.

İçindekiler

Sunuş 5
Prof.Dr. Hüseyin CENGİZ

Lisans Eğitimi

Planlama 1 9
Yrd.Doç.Dr. Ercan KOÇ, Yrd.Doç.Dr. Ali KILIÇ, Yrd.Doç.Dr. Nilgün ERKAN, Ar.Gör.Dr. Esin AKTAN, Ar.Gör. Cenk HAMAMCIOĞLU, Ar.Gör. Töre SEÇİLMİŞLER, Ar.Gör. Tolga İSLAM

Planlama 2 31
Yrd.Doç.Dr. Oya AKIN, Yrd.Doç.Dr. Nilgün ERKAN, Dr. Hakan UZBEK, Ar.Gör.Dr. Bora YERLİYURT, Ar.Gör. Serkan SINMAZ

Bölge Planlama Alanındaki Son Gelişmeler ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Bölge Planlama Eğitimi 45
Prof.Dr. Ayşe NUR ÖKTEN, Prof.Dr. Betül ŞENGEZER, Yrd.Doç.Dr. Yiğit EVREN, Ar.Gör.Dr. Nazire DİKER, Ar.Gör.Dr. Senay OĞUZTİMUR, Ar.Gör. Ebru, SEÇKİN, Ar.Gör. Tuba İnal ÇEKİÇ, Ar.Gör.Özer KARAKAYACI, Ar.Gör. Senem KOZAMAN

Planlama 4 57
Prof.Dr. Zekai GÖRGÜLÜ, Yrd.Doç.Dr. Hülya YAKAR, Dr. İlknur KARAKAŞ, Dr. Leyla SURİ, Ar.Gör.Dr. Esin AKTAN, Ar.Gör.Dr. Ayşegül ÖZBAKIR, Ar.Gör.Özer KARAKAYACI, Ar.Gör. Senem KOZAMAN

Planlama 5 77
Prof. Dr Yüksel DİNÇER,Yrd. Doç.Dr Ali KILIÇ, Öğr. Gör. Özdemir SÖNMEZ, Ar. Gör. Dr Nazire DİKER, Ar. Gör. Dr Senay OĞUZTİMUR, Uzman Gözdem ÇELİKKANAT AYSU

Planlama VI Stüdyosunun Planlama IV ve Planlama V Stüdyoları Bağlamında İrdelenmesi: Lüleburgaz Stüdyosu Örneği 85
Doç.Dr. İclal DİNÇER, Yrd.Doç.Dr. Tülay AYAŞLIGİL, Yrd.Doç.Dr. Sırma TURGUT, Yrd.Doç.Dr. Elif ÖRNEK ÖZDEN, Yrd.Doç.Dr. Doruk ÖZÜGÜL, Ar.Gör. Gül TÜZÜN, Ar.Gör. Emrah ALTINOK

Planlama 7 103
Prof.Dr. Hüseyin CENGİZ, Prof.Dr. Semra ATABAY, Yrd.Doç.Dr. Elif ÖRNEK ÖZDEN, Yrd.Doç.Dr. Doruk ÖZÜGÜL, Ar.Gör.Dr. Ayşegül ÖZBAKIR, Ar.Gör. Tuba İNAL ÇEKİÇ, Ar.Gör. Semiha SULTAN ERYILMAZ

Planlama VIII Stüdyosu ve Bitirme Tezinin Planlama VII Stüdyosu Bağlamında İrdelenmesi: Kentsel Dönüşüm ve Yenileme Sorunsalı – Tarihi Yarımada ve Beyoğlu Merkez Bölgesi Örneği 113
Prof. Dr. Ayşe Nur ÖKTEN, Doç. Dr. Zeynep Merey ENLİL, Doç. Dr. İclal DİNÇER, Doç. Dr. Asuman TÜRKÜN, Y.Doç.Dr. Ayfer GÜL, Y.Doç.Dr. Berna SEL, Y. Doç. Dr. Dilek ÖZDEMİR

Planlama VI Stüdyosunun Planlama IV ve Planlama V Stüdyoları Bağlamında İrdelenmesi:

Lüleburgaz Stüdyosu Örneği *

Doç.Dr. İclal DİNÇER, Yrd.Doç.Dr. Sırma TURGUT, Yrd.Doç.Dr. Elif ÖRNEK ÖZDEN, Yrd.Doç.Dr. Doruk ÖZÜGÜL, Ar.Gör. Emrah ALTINOK

Giriş

Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü eğitim planı içinde üçüncü sınıfın ikinci yarıyıl dersi olarak yer alan Planlama VI dersinin 2008–2009 güz yarıyılındaki çalışma alanı Lüleburgaz'dır. Eğitim planında Planlama IV, Planlama V ve Planlama VI stüdyolarının içeriklerinin bir kentsel yerleşmede analiz, sentez, nazım plan ve uygulama planı aşamalarını tarif ederek birbirlerini takip etmeleri nedeniyle bu çalışmada sadece Planlama VI stüdyosunun içeriği değil bu sürecin genel işleyişi ele alınacaktır. Bu kapsamda çalışma dört alt başlıktan oluşmaktadır; Birinci bölümde her üç stüdyonun içeriğinin nasıl tanımlandığı, uygulama programında hangi başlıklara yer verildiği ve programın gerçekleştirilmesi sürecinde başarılı olunan ve olunamayan hususlara yer verilmektedir. İkinci başlık analiz, sentez stüdyosunun (Planlama IV) içeriğini planlama stüdyolarında (Planlama V ve Planlama VI) getirilen yeni yaklaşımlar bağlamında yeniden tariflenmesi konusunu tartışmaya açmaktadır. Üçüncü başlıkta Planlama V stüdyosunun mevcut ders içeriğinde tanımlanan geniş kapsamlı rasyonel planlama anlayışı ile stratejik planlama yaklaşımının birlikte uygulanabilmesinin koşulları hakkında Lüleburgaz stüdyosundan çıkan deneyimlere dayalı tartışma konuları gündeme getirilmektedir. Dördüncü başlık ise uygulama planı aşamasını içeren Planlama VI stüdyosunda gerçekleştirilen uygulamayı temel alarak bunun olumlu ve olumsuz yönlerini tanımlamakta ve önceki iki stüdyoya ve özellikle Planlama I ve Planlama II stüdyolarına vereceği girdileri teklif etmektedir.

---

* Bu stüdyo Prof Dr. Emre Aysu'nun danışmanlığında Doç.Dr. İclal Dinçer, Yrd. Doç. Dr. Sırma Turgut, Yrd. Doç. Dr. Tülay Ayaşlıgil, Yrd. Doç. Dr. M. Doruk Özügül, Yrd. Doç. Dr. Elif Örnek Özden, Ar. Gör. Emrah Altınok ve Uzm.Gül Tüzün tarafından yürütülmüştür. Planlama IV çalışması olarak 2007-2008 güz yarıyılında başlayan stüdyo, üç yarıyıl ve 25 günlük staj çalışması sonunda 2009 yılı Ocak ayında tamamlanmıştır. Bu çalışmanın kaleme alınması ise Dinçer, Turgut, Özügül, Örnek Özden ve Altınok tarafından gerçekleştirilmiştir.

Mevcut Eğitim Programı içinde Planlama IV-V-VI Stüdyolarının Yeri

Bilindiği gibi bölümümüzün eğitim programı içinde yerleşim alanları planlama sürecini analiz-sentez-planlama aşamalarıyla başından sonuna tamamlayan ilk grup proje olması bağlamında planlama IV-V-VI stüdyoları son derece kritik bir misyon üstlenmektedir. Bunun yanı sıra; yerleşme ile yerel ölçekte ilk kez temas edilen ve analiz aşamasından uygulama ve yönetim etaplarına dek uzayan bir sürecin çalışıldığı bu proje grubu öğrencinin bağımsız olarak çalışacağı diploma çalışmasının öncesinde donandığı en önemli çalışma basamağı olarak da kabul edilmektedir. Bölümümüzün kuramsal çalışmalar, uluslar arası deneyimler ile pratik yaşam, uygulama süreçleri ve yerel koşullar arasında optimum bilgilenme düzeyine ulaşma yolundaki kabulleri, eğitim programlarımızın bu yönde sürekli olarak yenilenmesini zorunlu kılmaktadır. Ayrıca yine bölüm vizyonu ve misyonu olarak kabul edilmiş olan "*.....mesleğin gelişmesine ve değişmesine uyum göstermek, ve ...Dünyadaki gelişme ve değişimlere ve ülke gerçeklerine duyarlı eğitim vermek...*" gibi temel ilkeler de bu değişim ve farklı bakış açılarını deneyimlemeyi gerekli kılmaktadır. Bunun yanı sıra öğrenciye değişen ülke koşulları üzerinde çalışacak ortamı hazırlamak mezuniyet sonrası kazanılacak özgüven ve başarıyı da arttıracağı kabulüyle güncel planlama sorunlarına doğru yerde doğru donanımla müdahale edebilecek, böylelikle meslek uygulama süreçlerini olumlu kullanma becerisi yüksek olan plancı adaylarını yetiştirmek önemli bir misyon olarak kabul edilmiştir.

2007–2009 dönemi Lüleburgaz IV-V-VI Planlama Stüdyolarında Hedeflenenler – Gerçekleşenler

Planlama IV stüdyosu

2007–2008 bahar yarıyılında Planlama III stüdyosunda Trakya Bölgesi'ni çalışmış olan öğrencilerle 2008–2009 güz yarıyılında Planlama IV: analitik stüdyosunda Lüleburgaz yerleşmesi çalışılmıştır. Yerleşmenin öğrencilerin bölge planlama stüdyosunda çalışmış oldukları Trakya Bölgesi'nde yer alması öğrencilerin konuyu ve yerleşmeyi kavramalarında bir avantaj yarattığı görülmüştür. Bölge ölçeğindeki bilgilerin Lüleburgaz'a ilişkin literatür taraması, kurum bilgileri ile geliştirilmesi aynı zamanda planlama stüdyosunun danışmanı olan ve Ergene Çevre Düzeni Planı'nın müelliflerinden olan Prof. Dr. Emre Aysu'nun bu plan hakkında bilgi vermesi

ve TRAKAP çalışmalarının aktarılması ile tamamlanmıştır. Analitik süreçte ve planlama çalışmalarında anahtar kavramlar olarak kabul edilen 'sürdürülebilirlik' ve 'katılım' konuları çeşitli yöntemlerle öğrenciye kavratılmaya ve benimsetilmeye çalışılmıştır.
Lüleburgaz'da 9 gün süren alan çalışmasında alanın fiziki verileri bire bir güncellenmiş, haneler, ticaret ve hizmet birimleri, sanayi tesisleri, kurumlar ve meslek odaları ile anket çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Gerek alan çalışması sırasında sürdürülen program ve gerekse ardından stüdyoda bu verilerin düzenlenmesi, toplanan bilgilerin ve dokümanların bütünleştirilmesi ve raporlanması Planlama IV stüdyosunun ders içeriğinde tanımlandığı şekliyle gerçekleştirilmiştir. Büyük ölçüde geniş kapsamlı rasyonel planlama yaklaşımına oturan bu tanımlama tüm planlama IV stüdyolarında onbeş haftalık ders planı içinde öğretim elemanlarının ve öğrencilerin büyük gayretiyle gerçekleştirilmektedir. Bu büyük bilgi toplama ve bunları tasnif etme süreci sonunda Planlama IV stüdyosu sonunda kişisel sentez aşamasına ulaşılamamıştır[1]. Bu eksikliklerin giderilmesi amacıyla ara tatil sırasında öğrencilerle bir haftalık staj çalışması gerçekleştirilmiş, eksik kalan raporlama vd. işler tamamlanmıştır. Bu stüdyoda hedeflenenler ve gerçekleştirilenler değerlendirildiğinde en önemli sorunun toplanan bilgilerin tümünün tasnifinin layıkıyla yorumlanamaması ve kavramsallaştırılamamasıdır.

Planlama V stüdyosu

Planlama V stüdyosu, analitik verilerin tüm öğrenciler tarafından paylaşılması ve öğrenilmesi sürecinin ardından bireysel sentez çalışmaları ile başlamıştır. Bu çalışmalar Lüleburgaz'ı kırsal hinterlandı ile birlikte ele almayı gerektirmiş ve bu kapsamda ilave olarak köyler ile ilgili analitik bir çalışma da gerçekleştirilmiştir. Böylelikle planlama stüdyosunda bölge ölçeğinde geliştirilen kararların yanı sıra yakın çevreyi de içine alan planlama yaklaşımlarının tartışılması sürecine başlanmıştır. Planlama IV stüdyosundan itibaren işlenmeye çalışılan 'sürdürülebilirlik' ve 'katılım kavramlarının yerleşmesi amacıyla Lüleburgaz belediye başkanı, imar müdürü, sanayici, oda temsilcileri, köy ve mahalle muhtarları, kent konseyi

[1] Bunda mekân analizlerinin NetCad ortamında yapılması ve öğrencilere öncelikle netcad programı öğretilmesi nedeniyle çalışma süresinin büyük bölümü bu eksiklerin giderilmesine ayrılmasının payı çoktur.

başkanının katılımıyla bir SWOT çalışması denenmiştir. Ayrıca bu kavramlara ve planlama yöntemi olarak benimsenen stratejik planlama ile ilgili temel okuma parçaları verilerek kavramların ne kadar anlaşıldığı ara sınavlarla ölçülmeye çalışılmıştır.
Sentez çalışmalarının ardından geçilen planlama çalışmasında SWOT analizinde tanımlanan başlıkların esas alınmasına özen gösterilerek vizyon, amaç, hedefler ve yapılacak işler tanımlanmıştır. Bu tanımlamada dikkat edilen bir diğer konu ise bölge, kırsal hinterlant ve kent ölçeğinde geliştirilen kararların birbirleri ile kademeli birliktelik ilkesine uygun olmasıdır.

Ancak planlama V dersi içeriğinin geniş kapsamlı rasyonel planlamaya temellenerek tanımlanmış olması nedeniyle ve ayrıca öğrencinin mezun olduğunda mesleğini uygularken gereksinim duyacağı nazım plan dilini de öğrenmesi için yaz yarıyılında yer alan 'Eğitimde Planlama' başlıklı staj çalışmasında öğrencilerin nazım plan bilgileri ile donatılması süreci gerçekleştirilmiştir.

Bu stüdyoda hedeflenenler ve gerçekleştirilenler değerlendirildiğinde bölge ve yakın çevresi için planlama kararlarının belli bir olgunluğa gelmesine rağmen, Lüleburgaz yerleşmesi için geliştirilen fiziki mekan kararlarında yetersiz olunmasıdır.

Planlama VI stüdyosu

Planlama VI stüdyosunun başlangıcında, bir önceki stüdyoda üretilen plan kararlarının gözden geçirilmesi ve Nazım Plan diline aktarılması gerçekleştirilmiştir. Plan çizim tekniklerinin öğretilmesi, teorik derslerde aldıkları bilinen ancak yine de eksikliği hissedilen önemli konuların Lüleburgaz özelinde ele alınarak yeniden aktarıldığı anlatı süreçlerinden sonra nazım planlar belli bir olgunluğa taşınmış ve ancak bu aşamadan sonra uygulama imar planı çalışmasına geçilmiştir.

Bu stüdyoda merkez ve yerleşik konut alanı çalışılması hedeflenmiş ve bu işlevleri birlikte barındıran iki farklı alt bölge kurgulanmıştır. Bir önceki stüdyoda üretilen hedefler ve yapılacak işler eylem planı niteliğinde geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu süreç içinde öğrenciler uygulama imar planı bilgileri ile donatılarak sonuç ürünlerinin bir fiziki plan olarak somutlaştırılması istenmiştir.

Bu stüdyoda hedeflenenler ve gerçekleştirilenler değerlendirildiğinde ise öğrencilere kentsel tasarım becerisi, üçüncü boyut algısı kazandırılması sınırlı olmuş, plan notu yazma konusuna da yeterince yer verilememiştir. Buna karşın öğrencilerin yoğunluk yapı biçimi konusundaki bilgilerinin yeterince geliştiğini söylemek mümkündür. Fakat bu stüdyonun temel problemi öğrencilerin kavramsal olarak tanımladıkları koruma, sağlıklaştırma, yenileme, yeniden canlandırma gibi stratejileri ile fiziki mekan kurgularının örtüşmemesidir.

Mevcut Analitik Etüt / Analitik Proje Süreçlerinin Tartışılması

Günümüzde planlama sürecinin çok boyutluluğu son derece tartışılır bir konu haline gelmiştir. Zira içinde bulunduğumuz çağın önceki dönemlere göre planlamayı en çok etkileyen yönü belki de "hız" konusunun hiç bu kadar tartışılmamış olmasıdır. Kentler artık neredeyse takip edilemeyecek bir hızda dönüşmekte, çoğu kez noktasal görünmesine rağmen bu dönüşümlerin etkileri son derece büyük olmaktadır. Bu bakımdan analitik sürecin bu tür koşulları – detayları da kavraması ve kendisini bu bağlamda yenilemesi gerekmektedir.

İçinde bulunduğumuz çağın kentsel sorunları, planlamayı müdahale düzeyleri açısından da kritik etmeyi gerekli kılmıştır. Özellikle, planlama süreçlerini büyük ölçüde mesleğin kurumsallaştığı dönemden bugüne tamamlamış olan kentlerde mevcut yapının iyileştirilmesi - sağlıklaştırılması ve yenilenmesi konuları gündemde önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan da dönemin planlama pratiğine uygun analitik süreçlerin nasıl tasarlanması gerektiği kritik tartışma noktalarından birini oluşturmaktadır. Korumacı, dönüştürücü ve yenileyici roller bu noktada nasıl kritik edilmelidir?

Çağın hızlı ve katılımcı örgütlenme şemalarına uyumlu olduğu kabul edilen stratejik planlama yaklaşımında analitik etüt sürecinin de hem pratik, hem derinlikli; hem şeffaf hem de basit olması beklenmektedir. Geniş Kapsamlı Rasyonel Planlama (GKRP) yaklaşımının kentsel gerçekliğe kapsamlı ve detaylı verilerle yaklaşma eğilimi stratejik planlama yaklaşımında biçim değiştirmektedir. Burada yeni olan, ağır ilerleyen ve düşük verimli bir analitik sürecin yerine hızlı adapte olabilen ve çabuk sonuca götüren bir analitik sürecin kurgulanmasıdır. Zira bu yapıdaki bir analiz, hem analizi yapan için kolaylık sağlayacak hem de analizin sunulduğu taraflar için kolay anlaşılabilir

olacaktır. Bir diğer farklı yaklaşım ise analizin yalnızca araştırmacının bakış açısına göre şekillenmemesi gerektiğidir. Planlama süreci için bugün yoğun bir biçimde tartışılan katılımcı mekanizmaların analitik etüt sürecinde de belirli tekniklerle sağlanabiliyor olması beklenmektedir. Bu beklenti de stratejik planlamanın temel dayanaklarından biri olan geniş katılımlı SWOT toplantıları ile karşılanabilmektedir.

Ülkemizde klasik planlama ve GKRP yaklaşımlarından oluşmuş "melez" bir planlama pratiğinin hâkim olduğunu belirtmiştik. Bu bağlamda hem günümüzde uygulamaya geçen planlama pratiğinin hem de eğitim-öğretim sürecinde aktarılan planlama pratiğinin tanımladığı analitik sürece ilişkin temel niteliklerin aşağıdaki ana başlıklar bağlamında tartışılmasında fayda görmekteyiz:

Kuramsal Yaklaşım ve Yöntem Paradigmaları Bağlamında Analitik Etüt

- Planlamanın rolüne ilişkin belirli bir kabulle yola çıkmak aynı zamanda planlamanın temel süreçlerinde (analiz, sentez ve planlama) her açıdan yaklaşım biçimlerini belirleyecek olan yöntem paradigmasının net olmasını gerekli kılmaktadır.
- Ayrıca farklı kentsel yapılara ait farklı sorunların tanımlanmasında nasıl bir araştırma yönteminin tercih edileceği önemli bir konu olarak öne çıkmaktadır.

Analitik Etüdün Hedef ve Amaçlarının Tartışılması

- Analitik etüt sürecinin yalnızca teknik bir süreç mi olduğu yoksa "kenti anlamak – algılamak" anlamını taşıyan bir süreç mi olduğu tartışılmalıdır. Bu bağlamda öğrencilerin analitik düşünme - rasyonel bir tavırla yorum yapabilme yetenekleri nasıl geliştirilmelidir?
- Yine benzer bir yaklaşımla analitik etüdün en önemli aşamaları olan analiz ve sentez aşamalarının da sorgulanmasında fayda vardır. Analiz ve sentez aşamalarının da birer tasarım süreci olarak yorumlanması gerektiği kabulünden yola çıkılacak olursa, bu sürecin her kente, her çağa ve ülkesel koşullara göre yöntemsel farklılıklar taşıyabileceği görülecektir.. Aynı yöntemin, aynı bakış açısının ve incelenecek veri dağarcığının her kent için kurgulanacak analiz süreçlerine aplike edilmesi doğru mudur?

- Günümüzde kimlik tartışmaları kentler için son derece önem taşır hale gelmiştir. Bu bağlamda analitik etüdün bu kimliği anlamaya odaklanmış, plan yaklaşımı üretme aşamasında ise bu kimliğin ne yönde dönüştürüleceğine dair netleşmiş bir yapıda kurgulanabilmesi için nasıl bir yöntem benimsenebilir?

Analitik Etüt Sürecinin Tartışılması

Senaryo-Vizyon-Hedef-Amaç Tasarımı

- GKRP sürecinin "her veriyi değerlendiren" analiz alışkanlığının belirli bir vizyon / senaryo bağlamında şekillenecek "tematik bir analiz" alışkanlığına doğru evrilmesi önemli bir açılımdır.

Veri Toplama

- GKRP yaklaşımının belirlediği analitik etüt yöntemi kimi durumlarda veri kümelerinin niteliksel yapıları yerine niceliksel yapılarına odaklandığından gözden kaçan, ancak o proje kapsamında son derece önem taşıyan bir konunun "olağanlaşmasına" sebep olabilmektedir. Bu durum süregelen planlama sisteminde plancının sorun saptamadan uzaklaşmasına ve potansiyelleri deşifre etmede ciddi bir açmaza düşmesine sebep olmaktadır. Zira GKRP yaklaşımına göre kentsel gerçekliği anlamada kullanılacak her veri değerlidir. Oysa tematik bir analitik etüt için verilerin o kent ve o plan yaklaşımına göre farklı değerleri olabilmektedir. Bu yaklaşım giderek "olağanlaşan" veri toplama ve sorun saptama mekanizmasını farkındalık düzeyi daha yüksek bir mekanizmaya taşıyabilir.
- Veri toplama sürecinin bu yeni yaklaşıma göre daha pratik olması da beklenecektir. Bir takım teknolojik gelişmeler veri toplama aşamasını son derece kolay ve sistemli hale getirmektedir. Örneğin CBS veri tabanına aktarılacak verilerin arazide veri toplama aşamasında cep bilgisayarları aracılığıyla eş zamanlı bir biçimde veri tabanına aktarılabildiği örnekler çok uzak değildir.

- Analitik etüt bağlamında bir kente ait tüm fiziksel, mekansal, ekolojik, sosyal, siyasal, tarihsel, kültürel... vb. süreçler ve yapıların analiz edilmesinin son derece güç olduğu aşikardır. Kaldı ki bu sınırsız çerçeve içerisinde her başlığın irdelenmesi mümkün olsa da, bunlar arasındaki dikey ve yatay ilişkiler (3 boyutlu) bütününün, yani bu "kombinasyon sisteminin" deşifre edilmesi neredeyse imkansızdır. Bu bağlamda etüdün stratejik plan yaklaşımının temel paradigmaları doğrultusunda tematik hale getirilmesinin ve amaca yönelik olarak sadeleştirilmesi - rafine hale getirilmesinin önemi bir kez daha vurgulanmalıdır. Analizlerin ortaya konuş biçimi, veri yığınının aynen aktarıldığı bir geniş kapsamlı dizge ifadesi yerine; senteze daha yatkın, soyutlanmış, yorumlanmış ve bilgi halinde gelmiş verilerden oluşan bir dizgeye yaslanmalıdır.
- Yine verilerin reaktif bir planlama anlayışıyla salt plancı ve araştırma nesnesi (kentsel gerçeklik) ilişkisinin dar kapsamı içinde elde ediliyor oluşu tartışılmalıdır. Stratejik planlama yaklaşımı bu noktada katılımcı bir sürecin zorunlu olduğunu öne sürmektedir. Bu konu planlama eğitimi açısından ayrıca bir yöntem sorunu olarak da görülebilir. Zira katılımcı bir yapıda kurgulanmış GZFT analizinin eğitim süreci içerisinde zaman, mekân, yöntem ve öğrenciler açısından faydalı hale getirebilme konularında kritik edilmesi önem taşımaktadır.
- Planlama sürecinin etkisi altına aldığı tüm aktörlerin / paydaşların dâhil edilmeye çalışıldığı bir GZFT analizinin birçok noktada analitik etüdün "kenti anlama" amacına yönelik olumlu boyutları olduğu düşünülebilir. Zira bu yapıdaki bir etüt, plan kararlarıyla aynı platformda ifade edilebilir sorun ve potansiyel tanımlarına olanak verebilmektedir. Analiz aşamasında saptanan ve matrislerde alt alta sınıflandırılan sorun ve potansiyel tanımları, plan kararlarının üretilmesine doğrudan etki edebilmekte, sürece doğrudan altlık teşkil edebilmektedir. Matrisin bir sütunu kriterler bağlamında veri sınıflarının pozisyonunu oluştururken (güçlü, zayıf yönler, fırsatlar, tehditler...) bir sütunu da bu pozisyona karşı plan kararı bağlamında nasıl bir yeni pozisyon alınacağı bilgisini taşımaktadır. Bu yeni pozisyon da üretilecek projeler anlamını taşımaktadır. Ancak Lüleburgaz örnek alanında gerçekleştirilen proje IV-V-VI deneyiminden yola çıkılarak karşılaşılan sorunlar ve başarılı noktaların bu bağlamda tartışılmasında fayda görülmektedir:
- Planlama V stüdyosunun 9. haftasında (8 Nisan 2008) Lüleburgaz'dan çeşitli paydaşların katılımıyla YTÜ'de geniş kapsamlı bir tartışma toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıya Lüleburgaz belediyesinden başkan Emin Halebak, İmar müdürü Selahattin Minsolmaz ve yetkili şehir plancısı Yasemin Yılmaz, Lüleburgaz kaymakamı, ilgili odalar, köy ve mahalle muhtarları ...vb. davet edilmiştir. Davet edilen paydaşların bir bölümü toplantıya katılmazken, davetli listesinde yer almayan ancak böylesine bir toplantıya katılma talebini gösteren çeşitli meslek alanlarından uzmanlar, profesyoneller, köylüler ve esnaflar da katılım göstermiştir.
- Söz konusu toplantı teknik açıdan bir GZFT toplantısı olarak gerçekleşmemiş ancak bir önceki proje dönemi içerisinde gerçekleştirilen tüm çalışmaların (analitik çalışmaların) katılımcılara sergi ve sunuşlarla aktarıldığı ve onlardan da geri dönüşlerin alındığı bir toplantı olmuştur. Katılımcıların tümü yapılan çalışmaları dikkatle incelemiş ve öğrencilerin ilgili sunuşlarına katkılarda bulunmuşlardır. Önceki stüdyoda öğrenciler tarafından saptanan temel sorunlar üzerinde değerli tartışmalar yaşanmış, proje sınıfının sorun olarak saptamadığı sorunlar gündeme getirilmiş ve bu tartışmalar toplantı sonrasında öğrencilerin planlama yaklaşımı aşaması öncesinde hem analitik çalışmalarını yeniden değerlendirmeleri anlamında hem de plan yaklaşımlarını gerçekçi temellere dayandırmaları anlamında faydalar sağlamıştır.
- Öte yandan toplantının önceden teknik hazırlıklarla net bir biçimde GZFT amacına yönelik olarak kurgulanmamış olması daha çok spotane kazanımların elde edilmesine sebep olmuştur. Bu konuda hem öğrencilerin hem de bizlerin yeterli donanıma (Profesyonel düzeyde GZFT toplantıları düzenlemek ve yürütmek) sahip olmayışı böylesine bir toplantı pratiğinin tercih edilmesinde önemli bir sebep olarak görülmektedir.
- Sonuç olarak GZFT analizinin katılımcı bir yapıda kurgulanmasının yolları planlama eğitimi içerisinde nasıl aranmalı ve yorumlanmalıdır? Geniş katılımlı GZFT toplantısı amacına yönelik nasıl bir analitik süreç tasarımı yapılmalıdır? GZFT öncesinde hangi veriler hangi yöntemlerle toplanmalı, nasıl bir hazırlık süreci

gerçekleştirilmeli ve GZFT sonrasında elde edilecek geriş dönüşlerle yapılmış çalışmalar nasıl revize edilmelidir?

Verilerin Yorumlanması – Sentez Süreci

- Analiz ve sentez sürecinde mekânsallaştırılabilir veriler ile mekânsallaştırılamayan – matbu verilerin bir arada ve ilişkilendirilerek kullanılması önem taşımaktadır. GKRP kapsamında üretilen analiz paftalarının daha çok fizik mekâna dayalı verilerin işlendiği, görselleştirilebilen, plana altlık olabilen paftalar olması, bu konuda bir eksiğe işaret etmektedir. Fizik mekâna ilişkin verilerin sosyal ve tarihsel verilerle nasıl ilişkilendirilebileceği ve ne şekilde ifade edilebileceği üzerinde tartışmak gerekmektedir.

Planlama IV Stüdyosunun İşletiliş Biçimine İlişkin Tartışmalar

- Analiz ve sentez süreçlerinin öğrenciye teknik bir gereklilik gibi aktarılması yerine "analiz ve sentez felsefesi"nin aktarılması önem taşımaktadır. Zira sağlıklı bir planlama sürecini ancak analitik düşünebilen ve yorum yapabilen plancılar kurgulayabilir.
- Söz konusu süreçlerin kuramsal alt yapısını destekleyen derslerin, ilgili proje dönemine katkı sağlayacak biçimde düzenlenmiş olmasında fayda vardır.
- Sentez aşamasında öğrencilere sınıflandırma, bölgeleme, soyutlama ve yorum yapma yetilerini geliştirecek yönlendirmeler ve etütler yaptırmak gerekmektedir. Tüm bu sürecin aslında kenti anlamaya ilişkin temel düğüm noktalarını görebilmek adına kurgulandığını ve bu noktaların ancak bu yetilerin geliştirilmesiyle görülebileceğini belirtmek gerekmektedir.
- Sentez ve planlama yaklaşımı gibi konuların bu bağlamda ilgili dersler ve projeler kapsamında önceden tartışılan konular olması gerekmektedir. Zira öğrencilerin bu konularda proje dönemlerinde sürüncemede kaldıkları, bir öğrencinin sentezden anladığı ile bir başkasının anladığının aynı olmadığı deneyimlenmektedir. Bu önem arz eden konularda bilgi ve donanım boşluğunun olmaması için örneklerle stüdyolar içerisinde kuramsal derslerin verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

- Başarılı bir analitik etüt yaratıcı ve özgün bir sunumla pekişecektir. Bu bakımdan öğrencilerin düşüncelerini özgür olduğu kadar profesyonelce ve özgün bir biçimde ifade etmelerine olanak verecek altyapının sağlanması önem taşımaktadır. Bu noktada hem ilgili kuramsal derslerde hem de projelerde özellikle uluslararası örneklerden faydalanılabilen bir sistemin kurgulanması gerekmektedir.
- Yine bu bağlamda öğretim sistemi içerisinde uluslararası kaynaklardan lisans düzeyinde nasıl daha fazla fayda sağlanabileceği tartışılmalıdır.
- Analitik etüt çalışmalarının dijital ortamda geliştirilebilmesine olanak sağlayan yeniden düzenlenmiş bir süreç geliştirmek de bir başka önemli nokta olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS / Geographical Information System – GIS) ilgili teorik derslerle uygun dönemlerde zorunlu ders olarak düzenlenmesi önem taşımaktadır.
- Ayrıca bu derslerin projelerde gerçekleştirilecek analiz ve sentez uygulamalarını destekleyecek biçimde düzenlenmiş olması da gerekmektedir.

Geniş Kapsamlı Rasyonel Planlama İle Stratejik Planlamanın Entegrasyon Yöntemi

Geniş Kapsamlı Rasyonel Planlama (GKRP) ve Stratejik Planlama (SP) anlayışlarının entegrasyonu gerek planlama stüdyolarının gerekse teorik dersler ve bu derslerle stüdyoların ilişkilendirilmesi açısından çözümlenmesi gereken temel bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Sorunu aşağıda sunulan alt başlıklarda daha somutlaştırmak mümkün gözükmektedir.

Türkiye'de Planlama Pratiği ve Stratejik Planlama ile İlişkisi Açısından Yorumu

Ülkemizdeki yaygın planlama anlayışı mevzuatla ilişkisi ve uygulamalar dikkate alındığında, henüz klasik-fiziksel planlama anlayışı ile GKRP melezi şeklinde yorumlanabilecek bir aşamadadır. Mevcut sistem kentleri / bölgeleri planlı olarak yönlendirmek kaygısı taşımamaktadır.ve bu yönüyle bakıldığında planlama toplum pratiğinde tam anlamıyla meşruiyet de kazanamamıştır. Böylesi bir yapıda Stratejik Planlama anlayışının

ülkemizdeki meslek pratiği içerisinde olumlu ve olumsuz açıdan yorumlanabilecek sonuçlar doğuracağı söylenebilir. Uygulanmış örnek bulmak noktasındaki sıkıntıların yanı sıra mevcut yasal sistem bu geçişte bizlere yeterli bir dayanak da sunmamaktadır. Bu olguların yanı sıra;

- Mevcut yasal sistemde tanımlanan ve beklenen plan içerikleri ile ilişki nasıl kurulacaktır?
- Bu konuda bölümümüzde bir dil birliği arayışı nasıl sürdürülecek, denetlenecek ve hayata geçirilecektir?

Eğitimde Geniş Kapsamlı Rasyonel Planlama ve Eleştirisi

Mevcut eğitim sistemimiz son dönemlerde gerçekleştirilen bazı girişimlere rağmen özellikle Planlama IV,V,VI stüdyoları ağırlıklı olarak GKRP anlayışının ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde kurgulanmıştır. Bu yapılanma, önce planlanacak yerleşmeyi yakın çevresi ile detaylı bir şekilde analiz etmeyi (vizyoner bir bakış açısıyla tanımlanmamış, bazıları ilerleyen planlama çalışmalarında hiç kullanılmayacak olan analizlerin beklendiği, bazı amaca yönelik analizlerin ise es geçildiği bir süreç), plancı adayının "kendisinin belirlediği" sorun ve potansiyel tanımlamalarından hareketle tema odaklı olmayan genel sentezler üretmeyi, sonrasında içerik ve teknik çizim esasları mevzuat tarafından belirlenen Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planına ulaşmayı hedefleyen bir mantığa temellenmektedir. Bu sistem aşağıda nedenleri biraz daha belirginleştirildiği üzere Stratejik Planlama anlayışının gereklerini karşılayabilecek şekilde yeniden değerlendirilmelidir.

Stratejik Planlama ve Geniş Kapsamlı Rasyonel Planlama İlişkisi

Planlama Paradigması Değişiyor; Stratejik Planlamanın iletişime dayalı rasyonalite anlayışı

GKRP'nın araçsal rasyonalite (instrumental rationality) anlayışının sonucu olarak kabul ettiği yöntem; daha çok ve daha kapsayıcı veriye ulaşmak ve kullanmak, daha çok test uygulamak (özellikle niceliksel verilerin kullanıldığı değerlendirme yöntemleri kastedilmektedir), incelemeye yeni değişkenleri ilave etmek yoluyla "gerçeğe", "doğruya" daha çok yaklaşmak şeklinde özetlenebilir. Başka bir deyişle GKRP, üretilen planın ancak daha kapsayıcı analizlerle yerleşme veya bölgeye ilişkin gerçekliği daha doğru olarak

kavrayabileceği ve daha doğru çözümler üretebileceği kabulüne dayanır. Bu yolda değerlendirme yöntemleri vb. araçların önemi GKRP anlayışı ile üretilen planlama çalışmalarında özellikle önem taşımaktadır.
Stratejik Planlama anlayışı ise daha "doğrunun", iletişimsel rasyonalite (communicative rationality) temeline oturarak iletişimsel veya katılıma dayalı süreçlerle erişilebilecek (bir öncekini reddetmeden) bir nokta olduğunu kabul eder[2]. Planlamadaki bu temel paradigma değişimi doğrudan, planlama eğitimi sürecinde bizler için bazı soruların yanıtlanması zorunluluğunu gündeme getirmektedir.

- Stratejik Planlamanın rasyonelin katılımcı bir anlayışla üretilmesi konusundaki kabulü planlama stüdyolarında nasıl bir yapısal değişime yol açacaktır? (Urban Games?)
- Stratejik Planlama anlayışının gereği olan uzlaşı temelli olarak belirlenebilecek "doğrular" stüdyoda nasıl olgunlaştırılacaktır? Başka bir deyişle iletişimsel rasyonaliteye dayalı planlama çalışması gerçek aktörlerle mi etkileşim halinde eğitim sistemimize adapte edilecektir?
- Ya da kurumsal sistemimizde karşılığı bulunmayan türden bir "çok aktörlü" yapılanma bizler tarafından mı tasarlanarak öğrenciye verilecektir?
- "Doğru"nun bu kadar uzlaşılarak inşa edilebileceği bir anlayıştan hareket edildiğinde öğrenci başarısı hangi somut ölçütlere dayalı olarak ölçülecektir?

Eğitimde Revizyon Gerekliliği ve Karşılaşılabilecek Güçlükler

Revizyonun Hazırlayıcısı; planın (ürünün) yapısal değişimi

Stratejik Planlama anlayışı ile planın içeriğinde bir değişim yaşanmaktadır. Bu kapsamda planlama alanı, belirlenen vizyon, misyonlar, stratejiler, plan-proje-politikalar eliyle bazı müdahale alanlarına ayrılmaktadır. Böylesi bir bakış açısı planı bir yandan daha dinamik bir araç haline getirmekte diğer yandan ise planlama alanı bütününü içeriğini plancının güçlükle doldurabileceği çok sayıda proje (eylem) alanlarına indirgeme riskini

2 Mäntysalo, R., (2005), "Approaches to Participation in Urban Planning Theories".

taşımaktadır[3]. Stratejik Plana ilişkin bazı tanımlamalarda yerleşme veya bölgelerin yaşanan değişimler karşısında aynı plan çerçevesinde (planda belirlenen kritik sektör, konu ya da alanlar için) devreye girecek alternatif çözümleri (B Planı, C Planı ...) belirliyor olması da beklenmektedir[4]. (BAŞARISIZ ÖRNEK "TEK BİR GELECEĞE HAZIRLIKLI NAZIM PLANLAR") Sözü edilen değişim plan üretim sürecinin analiz, sentez ve çözüm üretme aşamalarının da esnek, eylem odaklı olarak yeniden tanımlanmasını zorunlu kılmaktadır.

- Bu yeniden tanımlama Planlama IV (bütün bir dönem analitik çalışma), V ve VI projeleri arasındaki ilişkiyi ve stajı nasıl dönüştürecektir?

Stratejik Planlama nosyonunu sağlamaya dönük eğitim-öğretim sistemi

Stratejik Planlama anlayışının stüdyolarda etkin bir şekilde uygulanabilmesi bazı önkoşullara bağlıdır. Bu önkoşullar beceri ve bilgi düzeyindeki kazanımları içermektedir. Kanımızca bunlardan ilki mevcut eğitim sistemimizde yer alan analitik düşünme, eleştirel düşünce geliştirebilme, soyutlama gibi kritik bazı becerilerin kazandırılmasına yönelik hedeflerin bu yeni durum karşısında yeniden değerlendirilmesi ve yapılandırılmasıdır. İkincisi ise Stratejik Planlama konusunda teorik bilgilenmeyi arttıracak düzenlemeleri gerçekleştirmektir.

- Böylesi bir yeniden yapılanma sürecinde teorik dersler ve stüdyoların içerikleri ve ilişkileri nasıl şekillendirilebilir?

Korunacak Bazı Değerler; Geniş Kapsamlı Rasyonel Planlama bilgisinin gerekli yönleri

GKRP bilgisi gerek eylem / müdahale alanları şeklinde tanımlanan yerleşme kesimlerinin tutarlı bir bütünün parçaları şeklinde kurgulanabilmeleri, gerekse mevcut yerleşme sorunlarının mevcut planlama sistemi ile ilişkilendirilerek yorumlanabilmesi açısından yararlı görülmektedir.

3 Bu konu Türkiye'de planlama pratiği ile ilgili bölümde değinilen olumsuzluklarla da ilişkilendirilerek meslek pratiğinin yarını olacak plancı adaylarının daha donanımlı hale getirilmeleri açısından özellikle önemsenmelidir.
4 Nadin, V., (2006), "The Role and Scope of Spatial Planning: Literature Review, Spatial Plans in Practice Supporting the Reform of Spatial Planning", London.

Planlama VI Stüdyosunun tanımlanan içeriği, deneyimler ve kent planlama konusunda yeni gereksinimler

Bölüm eğitim programında Planlama VI stüdyosunun içeriği; çalışılan kentin merkez işlevlerinin bulunduğu bir alt bölge ve bir konut gelişme alanının planlaması ile ilgili bilgilerin öğrenciye verilmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Ancak son belediye yasası uygulamasına dek sayıları 3225'i ulaşan belediyelerin hemen hepsinin gelişme eksenli olarak hazırlanmış imar planlarının bulunması, bu stüdyoda klasik imar planı ile gelişme konut alanı planlaması bilgilerinin verilmesinin çok doğru olmadığını, bu alanların kentsel tasarım kapsamında ele alınması gerektiğini düşündürmektedir. Bu bilgi ve donanımın mevcut içeriği yukarıda belirtilen kapsam ile örtüşen Planlama II stüdyosunda geliştirilebileceği kanısını uyandırmaktadır. Buna karşın günümüzde ülkemizdeki kent planlama gündeminin başında yerleşik alanların sorunlarına çözüm bulmak, bu bölgelerin potansiyellerini geliştirmek, korunacak değerleri için model üretmek, yasadışı alanların problemlerini çözmek gelmektedir. Bir diğer deyişle sağlıklaştırılacak, yenilenecek, dönüştürülecek, yeniden üretilecek veya canlandırılacak vb. alanların planlama süreçlerinin kurgulanması, bu alanlardaki kavram kargaşalarının önlenmesi, müdahale biçimlerinin tanımlanması ve planlama süreçlerinin yönetilmesi planlamanın ve plancının en can alıcı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelişme alanlarını planlamaktan çok, ağırlıklı uğraş konusu olarak öğrencinin ileride karşısına çıkacağı bu sorun grubu planlama VI çalışmaları için temel belirleyici kıstas olmalıdır. Bu kabulden hareketle Lüleburgaz Planlama VI stüdyosu çalışmaları sırasında yerleşik alanlar üzerinde durulmuş ve öneriler bu alanlar özelinde üretilmiş ve tartışılmıştır.

Lüleburgaz Planlama VI Stüdyosu Deneyiminden Çıkan Sonuçlar

Bölümümüzün program kabulleri çerçevesinde, *"...yerleşim kimliğine göre müdahale biçimleri geliştirebilmeyi, alt ölçekte tasarım süreçleri ile üst ölçekli kararların bütünleştirilmesini"* ve yine aynı sürecin devamında *"... üst ölçekli ilke kararları doğrultusunda uygulamaya ilişkin tasarım model ve araçlarının üretilmesi..."* ni hedefleyen planlama VI çalışmaları kapsamında, önceki çalışma etapları ve kararları ışığında üretilen politika, yaklaşım ve stratejiler doğrultusunda mekânsal odaklı ve üçüncü boyutu öne çıkarmayı hedefleyen çalışmalar ağırlık kazanmıştır. Planlama V stüdyosu sırasında öğrencilerin üretmiş olduğu ve tartıştığı stratejik hedefler ve eylem alanları doğrultusunda

kurgulanan eylem planları, uygulama araçları ve etapları bu kez 1/ 1000 ölçekli uygulama imar planı kararları bağlamında tartışılarak geliştirilmiş, öğrenciler farklı alt bölgelerde önermiş oldukları yaklaşımları detaylandırmaya çalışmışlardır. Öğrencinin özellikle müdahale araçlarına hâkim olabilmesi (yenileme, sağlıklaştırma, dönüşüm vb.) amaçlanmıştır. Stratejik hedefler doğrultusunda üretilen eylem planı kararlarının uygulamaya etaplarının, hukuki araçlarının ve süreçlerinin ve bu eylemi gerçekleştirmedeki finans kaynaklarının tartışılmasına çalışılmıştır. Bu kabullerden hareketle; çalışmalar iki temel alt bölge özelinde odaklanmıştır bunlardan ilki kent ***merkezi*** ikincisi ise, ***yerleşik konut alanı*** olarak saptanmıştır.

Kent Merkezi Çalışma İlkeleri ve Yöntemi

Temel planlama ve uygulama ölçeği gerekleri doğrultusunda; parsel – parsel, parsel – yapı, yapı – yapı, yapı – parsel – sokak ve ada – parsel – yapı ilişkilerinden başlayarak ve yapı yoğunlukları detayda test edilerek mevcut durum analizleri tamamlanmıştır. Her öğrenci öneri ***vizyonu*** ve ana plan kararları doğrultusunda yeni yapılaşma koşulları ve doku ilişkilerinin analiz ve kurgusunu tamamlamıştır. Öğrencinin alternatif yapılaşma koşulları, mekân arayışları merkez kimliği ve gereksinmeleri doğrultusunda yorumlayabilmesi diğer donatı alanları (park, spor alanı, kültür vb) ve teknik altyapı (araçlı ulaşım, yaya bağlantıları, otopark çözümleri vb) ilişkilerinin yine merkez çözümlemesinin gerçekleşmesi ve kararların uygulama imar planı tekniği ile ifadelendirilmesi üzerinde yoğunlaşılmıştır. Tarihi kent çekirdeği ile merkez ilişkisi, bu alanda geliştirilecek müdahale biçimleri ile merkez yapılanması bağlamında değerlendirilen ve tartışılan bir diğer temel konu olmuştur. Tek tek yapı ve ada ölçeklerinde test edilen ve 1 /500 ölçeğe dek detaylandırılan planlama kararları plan bütününde genellenerek yorumlanmıştır.

Yerleşik Konut Alanı Çalışma İlkeleri ve Yöntemi

Detaylı mevcut yapı analizleri doğrultusunda bir yanda mevcut mahalle kurgusu çerçevesinde plan kararları tartışılmıştır. Diğer yanda ise alt bölgeler, sorun alanları ve potansiyeller çerçevesinde ele alınmıştır. Ve yine üst ölçekli kabul ve temel ***vizyon*** doğrultusunda öneri müdahale biçimleri ve süreçleri tanımlanmaya ve uygulanmaya çalışılmıştır. Mevcut yoğunluklar,

yapı tipolojileri ve kullanıcı profillerinin irdelendiği ve yorumlandığı analiz aşamalarının ardından oluşturulan planlama kararları yoğunluk ve yapılaşma tipolojileri bağlamında irdelenmiştir. Ayrıca, mülkiyet, elde ediş biçimi ve kullanıcı kimliği gibi kavramlar tartışılmıştır. Yine müdahale biçiminin kapsadığı içerik ve aşamalar üzerinde çalışılmıştır. Bu müdahale biçimlerinin yasal karşılıkları ve olabilirlikleri mevcut mevzuat çerçevesinde ele alınırken, olumlu ve olumsuz yönleri de tartışmaya açılmıştır. Konut alanında da ada boyutunda gerçekleştirilen 1/500 ölçekli analizler doğrultusunda geliştirilen planlama kararları ve yapı tipolojileri alternatifleri test edilerek nihai kararlar oluşturulmaya çalışılmıştır. Ancak özellikle 1/500 çalışmaların deneyimlenerek geliştirilmesi gerekliliği vardır.